Music4Rom

BRUNELE PRACTICI

Cuprins

INTRODUCERE 3

ATELIER DE LUCRU PENTRU CONSTRUIREA DE INSTRUMENTE MUZICALE DIN RECICLAREA MATERIALELOR - CENTRUL COMUNITAR DIN PODSADEK, STARÁ ĽUBOVŇA, SLOVACIA 4

ATELIERUL DE MUZICĂ - CENTRUL COMUNITAR (CC) DIN PODSADEK, STARÁ ĽUBOVŇA, SLOVACIA.... 9

ATELIERUL DE MUZICĂ - CENTRUL COMUNITAR (CC) DIN RANKOVCE, SLOVACIA..... 15

ATELIERUL DE MUZICĂ ROMĂ- ŞCOALA ALPI LEVI, SCAMPIA, NAPOLI, ITALIA 20

METODA DE ÎNVĂȚARE - NR. 1 BOGĂȚIA MUZICII ROME 20

ATELIER DE POEZII ŞI ELEMENTE MUZICALE ROME - SCOALA ALPI-LEVI - NAPOLI, ITALIA 29

CONŞTIENTIZAREA MUZICII ROME ŞI CONSTRUIREA DE INSTRUMENTE MUZICALE, ŞCOALA SECUNDARĂ PASTOR BON, GRUPUL DE TÂMPLĂRIE, BARCELONA, SPANIA..... 33

ATELIERUL DE ARTE DE LA MUZEUL CULTURII ROMILOR, BUCURESTI, ROMÂNIA 37

Titlul proiectului: MUSIC4ROM

Numărul proiectului: **543170-LLP-1-2013-1-BE KA1-KA1MPR**

Anul: 2015

Referințe despre Creative Commons: Acest document este publicat în condițiile Creative Commons CCBY-NC-ND 4.0 Licență internaționlă (Atribuire-Non Commercială- Fără Derivate) http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/

Lifelong Learning Programme

Proiectul Music4Rom a fost finanțat cu sprijinul Comisiei Europene. Acest document reflectă numai punctul de vedere al autorului, iar Comisia nu poate fi considerata responsabilă pentru nicio utilizare a informațiilor incluse aici.

Introducere

Această colecţie de bune practici se concentrează pe caracteristicile unice şi nevoile copiilor şi adolescenţilor romi, pe abordările create şi testate în cadrul proiectului Music4Rom pentru a spori dezvoltarea şi învăţarea acestora.

Aceste bune practici au fost selectate analizând rapoartele atelierelor care descriu activităţile implementate în cadrul atelierelor de lucru Music4Rom din Italia, Spania, Slovacia şi România şi evaluarea lor, pregătită de patru parteneri de proiect ai Music4Rom.

Această colecţie descrie procesele care au dus la rezultate bune şi care au fost puse în aplicare în şcoli, aşezări şi centre culturale locale. În timpul atelierelor, adolescenţii şi copiii romi, susţinuţi de tineri muzicieni non-romi şi romi şi de formatori, au învăţat despre cultura lor şi şi-au îmbunătăţit, de asemenea, capacitatea de a citi, scrie şi recunoaşte caracteristicile fizice ale diferitelor materiale şi au dobândit informaţii de bază pentru transformarea materialelor din deşeuri în ceva nou şi util.

Persoanele fizice, profesorii, operatorii culturali şi sociali sunt încurajaţi să folosească sau să fie inspiraţi de acest raport şi de conţinutul său. Echipa Music4Rom va fi foarte recunoscătoare să afle despre experienţa şi rezultatele obţinute.

Puteţi ajunge la noi folosind site-ul Music4Rom http://www.music4rom.com/ şi platforma comunităţii de arte, acolo unde proiectul Music4Rom va fi disponibil la sfârşitul lui. http://artescommunity.eu/music-4-rom/.

Membrii echipei care au organizat atelierele şi au raportat activităţile descrise în acest document aparţin următoarelor organizaţii:

Bunele practici Music4Rom

Atelier de lucru pentru construirea de instrumente muzicale din reciclarea materialelor - Centrul Comunitar din Podsadek, Stará Ľubovňa, Slovacia

Mediu de Predare	Atelierul de lucru pentru construirea de instrumente muzicale din reciclarea materialelor a fost realizat în cadrul Centrului comunitar din Podsadek, Stará Ľubovňa, Slovacia. Centrul comunitar, condus de asociaţia civică ETP Slovacia, oferă educaţie informală copiilor şi tinerilor

	din comunităţile de romi marginalizate. Viaţa copiilor din comunităţile de romi marginalizate este, în multe privinţe, foarte diferită de perspectivele populaţiei majoritare. Populaţia din Stará Ľubovňa are 16 350 de locuitori, din care 2 060 sunt de origine romă. Majoritatea locuiesc în cartierul de romi Podsadek. În Podsadek există 1 330 de locuitori, dintre care 980 (74%) sunt romi. Multe case din cartier sunt construite din cărămidă; Cu toate acestea, nu toate dintre ele sunt legalizate. Nu sunt parcele de construcţie disponibile în localitate; astfel, nu este posibil ca acestea fie legalizate. Nu există nicio grădiniţă, iar şcoala primară funcţionează în ture duble, deoarece sunt prea mulţi elevi. ETP a lucrat activ în comunitatea de romi marginalizată din cartierul Podsadek din Stará Ľubovňa din 2003. Mai mult de un deceniu de experienţă a demonstrat că serviciile furnizate, precum şi activităţi implementate, au fost semnificative şi benefice. Atelierul a fost livrat în aprilie - mai 2015 de către artistul-meşteşugar cu o vastă experienţă Peter Buzo în cooperare cu operatorul cultural local Lukáš Buzo pentru cinci copii şi tineri care frecventează în mod regulat activităţile din centrul comunei. Atelierul a fost organizat într-un atelier meşteşugăresc, parte a ETP CC din Stará Ľubovňa, şi conţine toate instrumentele şi materialele necesare pentru lucrul meşteşugăresc.
Obiectivul acestor bune practici	Scopul atelierului pentru crearea de instrumente muzicale din materiale reciclate a fost de a produce instrumente muzicale realizate manual şi, în acest proces, de a afla mai multe despre muzica şi cultura rome. Obiective: • Oferirea de noi informaţii şi cunoştinţe despre istoria şi tradiţia romilor copiilor şi tinerilor • Prezentarea şi învăţarea copiilor de noi tehnici artistice şi muzicale • Explorarea tehnicilor folosite de romi, în istorie, pentru a face instrumente muzicale • Selectarea materialelor pentru fabricarea instrumentelor muzicale din tradiţia romă • Cercetarea sunetului instrumentelor muzicale rome şi reproducerea de sunete similare cu instrumente create manual
Subiect/e Predat/e (Obiectul lecției)	Metodele de învăţare nr. 4 şi nr. 5 au fost utilizate în timpul atelierelor de lucru pentru construirea de instrumente muzicale din materiale reciclate; cu toate acestea, au fost necesare şi câteva variaţii ale metodelor de învăţare. Au fost utilizate tehnici şi materiale diferite în timpul atelierului. Ghidul pentru construirea instrumentelor muzicale a fost folosit ca sursă de inspiraţie de baza. S-au găsit informaţii suplimentare on-line sau din alte surse.

	În general, unele dintre subiectele propuse în Manualul Profesorului care a fost furnizat operatorilor culturali pentru pilotare în centrele comunitare pentru lucrul cu copii în localităţile marginalizate de romi au fost prea sofisticate. Cu toate acestea, operatorii culturali au făcut referire la documentele menţionate anterior pentru inspiraţie, cât şi pentru abordarea complexă descrisă. În mai multe rânduri, sesiunile s-au desfăşurat într-o manieră mai puţin structurată, iar improvizaţia a fost o componentă importantă a procesului de învăţare. Chiar la începutul pilotării, fiecare operator cultural şi lector au discutat metodele de învăţare şi şi -au creat propriul sumar care a constat în principalele subiecte de pilotare, activităţi şi metode pre-definite, precum şi obiective şi scopuri. Atelierul a combinat teoria cu practica, atunci când participanţii au învăţat pentru prima dată cunoştinţe teoretice despre un anumit instrument şi despre materialele folosite pentru a le construi şi, a doua oară, au încercat să reproducă versiunea mai simplă a unui anumit instrument pe care mai târziu au prezentat-o clasei.
Maniera de Predare	La începutul fiecărei lecţii, operatorul cultural şi lectorul au recapitulat subiectul din ultima lecţie şi au introdus un subiect nou pentru copii: (1) Muzica romă - istorie, geografie, cultură şi (2) caracteristici ale unui material folosit pentru construirea instrumentelor. Ca grup, ei au recapitulat ceea ce s-a întâmplat în timpul sesiunilor anterioare şi au discutat un plan de lecţie pentru a doua zi. Apoi, lectorul le-a cerut copiilor şi tinerilor să spună ce le-a plăcut cel mai mult şi ce activitatea au preferat. Brainstorming-ul a fost o practică comună, copiii şi tinerii fiind întotdeauna încurajaţi să-şi exprime opiniile şi comentariile. Aceasta i-a ajutat să reflecte asupra motivelor şi tehnicilor care vor fi utilizate pentru o anumită sarcină. Operatorul cultural a explicat modul de utilizare a diferitelor tehnici şi a materialelor creative. Apoi, copiii au decis ce tehnici şi materiale doresc să utilizeze pentru construirea un anumit instrument. Operatorul cultural a împărţit copiii în perechi. Fiecare pereche a ales un instrument diferit şi o tehnică de construire. În pereche, fiecare copil a avut responsabilitatea pentru o sarcină specială pe o tema anume. Operatorul cultural a arătat copiilor cum să construiască un insturment muzical, cum să amestece culorile şi să folosească diferite unelte. Copiii au avut, totuşi, libertatea de a alege culori şi tehnica aferentă pentru realizarea sarcinii. Copiii au lucrat împreună într-un mod foarte responsabil şi fiecărui copil i-a păsat de rezultatul final. Copiii au fost foarte mândri că munca lor s-a terminat cu succes. Instrumentele

	muzicale create manual au fost expuse la evenimentul final din Stará Ľubovňa la data de 4.05.2015.
Rezultatele învățării	• Furnizarea de noi informaţii şi cunoştinţe în diferite discipline, inclusiv ştiinţă, istorie, geografie, literatură şi antropologie • Dezvoltarea abilităţilor artistice şi a creativităţii • Creşterea gradului de conştientizare a copiilor despre muzica şi tradiţiile romilor • Asigurarea unui spaţiu copiilor pentru gândirea creativă şi auto-exprimare • Dezvoltarea şi consolidarea capacităţii de învăţare a copiilor • Competenţe sociale, dezvoltarea copiilor şi a lucrului în echipă • Creşterea gradului de conştientizare cu privire la muzica şi cultura rome în rândul populaţiei non-rome • Îmbunătăţirea stimei de sine a copiilor
Pregătit de (instituţia şi numele şi adresa de contact/de e-mail a persoanei)	ETP Slovacia - Centrul pentru Dezvoltare Durabilă Pregătit de Lenka Orságová la: <orsagova@ke.etp.sk>
Imagini 3/4	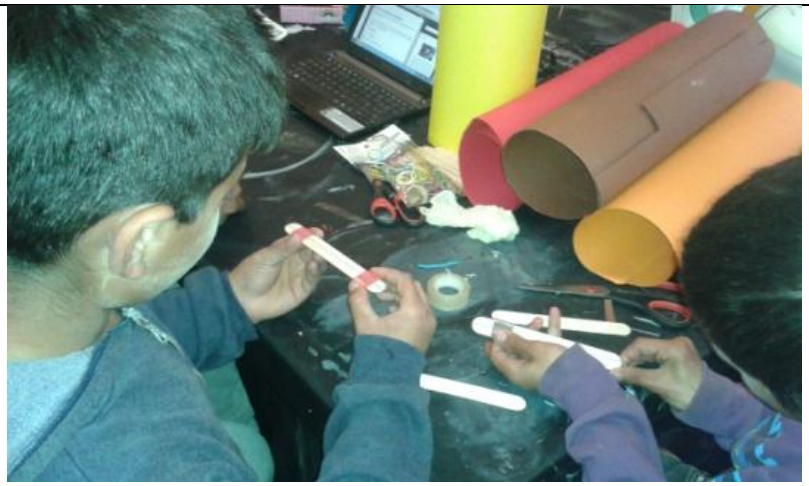

Bunele Practici Music4Rom

Atelierul de Muzică - Centrul Comunitar (CC) din Podsadek, Stará Ľubovňa, Slovacia

Mediul de Predare	Atelierul de muzică a fost realizat in cadrul Centrului Comunitar (CC) din Podsadek, Stará Ľubovňa, Slovacia. CC, condus de asociatia civică ETP Slovacia, oferă educație informală copiilor și tinerilor din comunitățile

	marginalizate de romi. Viaţa copiilor din comunităţile de romi marginalizate este, în multe privinţe, foarte diferită de perspectivele populaţiei majoritare. Populaţia din Stará Ľubovňa este de 16 350 de locuitori , din care 2 060 sunt de origine roma. Majoritatea locuiesc în cartierul de romi Podsadek. În Podsadek există 1 330 de locuitori, dintre care 980 (74%) sunt romi. Multe case din cartier sunt realizate din cărămidă; Cu toate acestea, nu toate dintre ele sunt legalizate. Nu sunt parcele de construcţie disponibile în localitate; astfel, nu este posibil ca acestea să fie legalizate. Nu există nicio grădiniţă, iar şcoala primară funcţionează în ture duble, deoarece există prea mulţi elevi. ETP a lucrat activ în comunitatea de romi marginalizată din cartierul Podsadek din Stará Ľubovňa din 2003. Mai mult de un deceniu de experienţă a demonstrat că serviciile furnizate, precum şi activităţile implementate, au fost semnificative şi benefice. Atelierul a fost livrat în februarie-mai 2015 de către un muzician cu experienţă, membru al unei trupe evanghelice de romi bine-cunoscută F6, Tadeáš Gavala, în cooperare cu un operator cultural local, Peter Gomolák, pentru cinci copii şi tineri care frecventează în mod regulat activităţi din cadrul CC.
Obiectivul bunelor practici	Scopul atelierului de muzică a fost să se utilizeze muzica şi cântecele rome pentru a consolida stima de sine a tinerilor romi şi a promova incluziunea socială. Obiective: • Cunoaşterea originii muzicii rome şi familiarizarea cu caracteristicile sale distinctive • Explorarea influenţei muzicii rome asupra muzicii clasice europene • Înţelegerea faptului că muzicienii romi au transformat muzica populară europeană şi au creat noi stiluri • Practicarea diferitelor ritmuri care aparţin stilurilor muzicale rome • Să ofere noi informaţii şi cunoştinţe despre istoria şi tradiţia copiilor şi tinerilor romi
Subiect/e Predat/e (Obiectul lecției)	Metoda de învăţare nr. 1 a fost utilizată în timpul atelierului de muzică; cu toate acestea, au fost necesare şi câteva variaţii ale metodei de învăţare. Au fost utilizate diferite surse academice şi muzicale în timpul atelierului; şi anume, articole despre muzica romă şi basme istorice rome referitoare la muzicieni romi talentaţi care călătoresc în lume. În general, unele dintre subiectele propuse în Manualul Profesorului care a fost furnizat operatorilor culturali pentru pilotarea în centre

	comunitare pentru lucrul cu copii în localităţile marginalizate de romi au fost prea sofisticate. Cu toate acestea, operatorii culturali au făcut referire la documentele menţionate anterior pentru inspiraţie, cât şi pentru abordarea complexă descrisă. În mai multe rânduri, sesiunile s-au desfăşurat într-o manieră mai puţin structurată, iar improvizaţia a fost o componentă importantă a procesului de învăţare. Chiar la începutul pilotării, fiecare operator cultural şi lector au discutat metodele de învăţare şi au creat propriul lor sumar care a constat în principalele subiecte de pilotare, activităţi şi metode pre-definite, precum şi obiective şi scopuri. Atelierul a combinat teoria cu practica, atunci când participanţii au luat parte la înregistrarea de studio F6. A fost o ocazie unică pentru ei să experimenteze modul în care sunt făcute albumele de muzică şi să afle de ce este nevoie pentru a înregistra un album. O astfel de experienţă s-ar putea să le dea o mai bună înţelegere a ceea ce doresc să facă în viitor şi să îi motiveze să se înscrie la şcoala de artă de unde pot începe o carieră muzicală.
Maniera de Predare	La începutul fiecărei lecţii, operatorul cultural şi lectorul au recapitulat subiectul din ultima lecţie şi au introdus un subiect nou pentru copii: (1) Muzica romă - istorie, ritm, versuri, note si, asta, ca sa enumeram doar câteva. Ca grup, ei au recapitulat ceea ce s-a întâmplat în timpul sesiunilor anterioare şi au discutat un plan de lecţie pentru a doua zi. Apoi lectorul le-a cerut copiilor şi tinerilor să spună ce le-a plăcut cel mai mult şi ce activitatea au preferat. Brainstorming-ul a fost o practică comună, copiii şi tinerii fiind întotdeauna încurajaţi să-şi exprime opiniile şi comentariile. Operatorul cultural şi lectorul au explicat modul de utilizare a diferitelor instrumente, cum să ţină ritmul şi cum să devină conştienţi de faptul că sunt co-cântăreţi în formaţie. Apoi, copiii au exersat individual la instrumentul lor. Pentru ca participanţii la atelier sa obţină o perspectiv ă din interior asupra vieţii unui muzician profesionist,a fot organizată o excursie de două zile la Čičava unde trupa evanghelică F6 îşi înregistra noul album. Copiii şi tinerii au avut marea oportunitate de a vedea la prima mân ă toate sarcinile şi cerinţele practicate de către membrii formaţiei F6. În plus, copiii au învăţat să lucreze în echipă. Tema dată fost abordată într-un mod foarte responsabil şi fiecărui copil i-a păsat de rezultatul final. Participanţii au fost foarte mândri că au dus sarcina la bun sfârşit cu succes. Au existat douăzeci de minute de spectacol public la două concerte finale pe 4 mai 2015 în auditoriumul din CC, Stará Ľubovňa şi

	pe 12 mai 2015, în Centrul Cultural Rankovce.
Rezultatele învăţării	• Furnizarea de noi informaţii şi cunoştinţe în diferite discipline, inclusiv ştiinţă, istorie, geografie, literatură şi antropologie • Dezvoltarea abilităţilor artistice şi a creativităţii • Creşterea gradului de conştientizare a copiilor despre muzica şi tradiţiile romilor • Asigurarea unui spaţiu copiilor pentru gândirea creativă şi auto-exprimare • Dezvoltarea şi consolidarea capacităţii de învăţare a copiilor • Dezvoltarea competenţelor sociale şi a lucrului în echipă • Creşterea gradului de conştientizare cu privire la muzica şi cultura rome în rândul populaţiei de non-romi • Îmbunătăţirea stimei de sine a copiilor
Pregătit de (instituţia şi numele şi adresa de contact/de e-mail a persoanei)	ETP Slovacia - Centrul pentru Dezvoltare Durabilă Pregătit de Lenka Orságová la: <orsagova@ke.etp.sk>
Imagini 3/4	 Atelierul de Muzică din Stará Ľubovňa

Călătorie tematică la Čičava

Spectacolul final de la Stará Ľubovňa

Atelierul de Muzică de la Stará Ľubovňa

Bunele Practici Music4Rom

Atelierul de Muzică - Centrul Comunitar (CC) din Rankovce, Slovacia

Mediul de Predare	Atelierul de muzică a fost realizat în cadrul Centrului Comunitar (CC) din Rankovce, Slovacia. CC, condus de asociaţia civică ETP Slovacia, oferă educaţie informală copiilor şi tinerilor din comunităţile marginalizate de romi. Rankovce este un sat situat în Košice, cu 753 de locuitori, dintre care 588 sunt romi, reprezentând 78% din locuitori. 575 locuitori de etnie romă din sat trăiesc într-o aşezare de romi situată la marginea localităţii şi 13 de romi trăiesc integraţi în populaţiei majoritară a satului. Nu există nicio şcoală primară în sat şi elevii sunt obligaţi să facă naveta în satele din apropiere zi de zi. Viata copiilor din comunităţile marginalizate de romi este, în multe privinţe, foarte diferită de perspectivele populaţiei majoritare. Copiii, de multe ori, nu au jocuri sau jucării, părinţii nu le citesc cărţi şi dieta lor este insuficientă şi inadecvată pentru dezvoltare şi creştere. Ca urmare, copiii nu sunt pregătiţi pentru cerinţele sistemului şcolar formal. Este necesar, prin urmare, să utilizăm metode de învăţământ ajustate care să ia în considerare nevoile individuale ale elevilor şi ale mediului lor socio-economic. ETP a lucrat în Rankovce în strânsă cooperare cu organizaţia locală, cu asistenţii sociali de teren, cu biserica şi reprezentanţii localităţii. Abordare complexă şi intervenţiile bine concepute s-au dovedit a fi

	foarte eficiente şi de succes. Atelierul a fost livrat în februarie-mai 2015 de către Dávid Benko, pedagog la Şcoala de Arte din Exnárova şi un membru al Comitetului pedagogic şi artistic M4R. David a fost asistat de patru studenţi - Nikola Šoltésová, Jakub Haffner, Jakub Krajňák şi Anita Balážovă care au participat la Master Class-ul de la Paris. Au colaborat cu un operator cultural local, Monika Beňová, şi au realizat un atelier de muzică pentru tinerii care participa în mod regulat la activităţile din cadrul CC.
Obiectivul acestor bune practici	Scopul atelierului de muzic ă a fost să utilizeze muzica şi cântecele rome pentru a consolida stima de sine a tinerilor romi şi a promova incluziunea socială. Obiective: • Cunoaşterea originii muzicii rome şi familiarizarea cu caracteristicile sale distinctive • Explorarea influenţei muzicii rome asupra muzicii clasice europene • Înţelegerea faptului că muzicienii romi au transformat muzica populară europeană şi au creat noi stiluri • Practicarea diferitelor ritmuri care aparţin stilurilor muzicale rome • Să ofere noi informaţii şi cunoştinţe despre istoria şi tradiţia copiilor şi tinerilor romi
Subiect/e Predat/e (Obiectul lecției)	Metoda de învăţare nr. 1 a fost utilizat ă în timpul atelierului de muzica; cu toate acestea, au fost necesare şi câteva variaţii ale metodei de învăţare. Au fost utilizate diferite surse academice şi muzicale în timpul atelierului; şi anume, articole despre muzica romă şi basme istorice rome referitoare la muzicieni romi talentaţi care călătoresc în lume. În general, unele dintre subiectele propuse în Manualul Profesorului care a fost furnizat operatorilor culturali pentru pilotarea în centre comunitare pentru lucrul cu copii în localităţile marginalizate de romi au fost prea sofisticate. Cu toate acestea, operatorii culturali au făcut referire la documentele menţionate anterior pentru inspiraţie, cât şi pentru abordarea complexă descrisă. În mai multe rânduri, sesiunile s-au desfăşurat într-o manieră mai puţin structurată, iar improvizaţia a fost o componentă importantă a procesului de învăţare. Chiar la începutul pilotării, fiecare operator cultural şi lector au discutat metodele de învăţare şi au creat propriul lor sumar care a constat în principalele subiecte de pilotare, activităţi şi metode pre-definite,

	precum şi obiective şi scopuri. Atelierul de muzică din Rankovce fost un proces de învăţare în două direcţii Pe de o parte, echipa de la Şcoala de Arte de la Exnárova a transmis cunoştinţele şi experienţa acumulate la master-class-ul de la Paris, în noiembrie 2015, tinerilor membri ai ghetoului romilor care nu au ieşit dincolo de graniţele regiunii lor. Pe de altă parte, tinerii dintr-o comunitate dată au impresionat prin spontaneitatea şi temperamentul lor cu privire la expresia muzicală. Atelierul a fost un schimb excelent de percepţie muzicală şi înţelegere culturală diferită.
Maniera de Predare	La începutul fiecărei lecţii, operatorul cultural şi lectorul au recapitulat subiectul din ultima lecţie şi au introdus un nou subiect nou pentru copii: (1) Muzica romă - istorie, ritm, versuri, note si asta ca sa enumeram doar cateva. Ca grup, ei au recapitulat ceea ce s-a întâmplat în timpul sesiunilor anterioare şi au discutat un plan de lecţie pentru a doua zi. Apoi lectorul le-a cerut copiilor şi tinerilor să spună ce le-a plăcut cel mai mult şi ce activitatea au preferat. Brainstorming-ul a fost o practică comună, copiii şi tinerii fiind întotdeauna încurajaţi să-şi exprime opiniile şi comentariile. Operatorul cultural şi lectorul au explicat modul de utilizare a diferitelor instrumente, cum să ţină ritmul şi cum să devină conştienţi de faptul că sunt co-cântăreţi în formaţie. Apoi, copiii au exersat individual la instrumentul lor. Pentru a motiva participanţii la seminar, aceştia au fost duşi la o zi deschisă la Şcoala de Arte de la Požiarnicka, precum şi la o zi deschisă la Şcoala de Arte de la Exnárova, amândouă în Košice (Centru Regional). În cadrul vizitelor, tinerilor li s-a explicat modul în care pot să aplice la o şcoală, care sunt cerinţele de înscriere, ce fel de materii sunt predate la şcoala de arte şi faptul că ar putea încerca, de asemenea, să cânte la diverse instrumente sub supravegherea unor pedagogi cu experienţă. În plus, copiii au învăţat să lucreze în echipă. Tema dată fost abordată într-un mod foarte responsabil şi fiecărui copil i-a păsat de rezultatul final. Participanţii au fost foarte mândri că au dus sarcina la bun sfârşit cu succes. Au existat douăzeci de minute de spectacol public la două concerte finale pe 4 mai 2015 în auditoriumul din CC, Stará Ľubovňa şi pe 12 mai 2015, în cadrul Centrului Cultural Rankovce.
Rezultatele învăţării	• Furnizarea de noi informaţii şi cunoştinţe în diferite discipline, inclusiv ştiinţă, istorie, geografie, literatură şi antropologie

	• Dezvoltarea abilităţilor artistice şi a creativităţii • Creşterea gradului de conştientizare a copiilor despre muzica şi tradiţiile romilor • Asigurarea unui spaţiu copiilor pentru gândirea creativă şi auto-exprimare • Dezvoltarea şi consolidarea capacităţii de învăţare a copiilor • Dezvoltarea competenţelor sociale şi a lucrului în echipa • Creşterea gradului de conştientizare cu privire la muzica şi cultura rome în rândul populaţiei de non-romi • Îmbunătăţirea stimei de sine a copiilor • Motivarea copiilor sa intre la liceu
Pregătit de (instituţia şi numele şi adresa de contact/de e-mail a persoanei)	ETP Slovacia - Centrul pentru Dezvoltare Durabilă Pregătit de Lenka Orságová la: <orsagova@ke.etp.sk>
Imagini 3/4	 Atelierul din Rankovce

Concertul Final de la Rankovce (12.5.2015)

Concertul Final de la Stará Ľubovňa (4.5.2015)

Napoli Onlus-ITALIA

Bunele Practici Music4Rom

Atelierul de Muzică romă- Şcoala Alpi Levi, Scampia, Napoli, Italia

Metoda de învățare - nr. 1 Bogăția muzicii rome

Mediu de Predare	Atelierul a avut loc în şcoala din Cartierul Scampia, şcoală de la marginea oraşului Napoli. Există patru aşezări de romi, iar condiţia socială şi economică a populaţiei este în mod semnificativ defavorizată. Participanţii la atelier au fost elevi de clasa a patra, de la şcoala primară Alpi Levi unde profesorii au construit de-a lungul anilor un mediu bun pentru învăţat. În fiecare an, copii noi, în cea mai mare parte copii romi, care nu au mai fost la şcoală, ajung la această şcoală şi profesorii trebuie să facă faţă în fiecare an unor probleme remarcabile. Toţi copiii, romi şi non-romi, care frecventează această şcoală au dificultăţi de învăţare în cea mai mare parte legate de originile lor, de mediul în care trăiesc şi de experienţe foarte negative de viaţă. Profesorii lucrează în sala de clasă, folosind proiecte interesante şi metodologii de predare şi tehnici experimentale cum este şi proiectul Music4Rom. Scopul este de a încuraja integrarea şi învăţarea competenţelor de baza funcţionale pentru incluziunea socială. Părinţii sunt adesea implicaţi în această încercare.
Obiectivul acestor bune	Utilizarea muzicii şi cântecelor rome pentru a consolida stima de sine la

practici	tinerii elevi romi şi promovarea incluziunii sociale. Crearea gradului de conştientizare şi diseminarea cunoştinţelor despre bogăţia muzicii rome şi influenţa acesteia asupra diferitelor stiluri muzicale europene.
Subiect/e Predat/e (Obiectul lecției)	Principalele direcţii de predare pentru a introduce elevii romi în contextul muzicii şi formelor sale, cântând la instrumente de percuţie, vioară şi chitară. Acest lucru face că elevii să devină conştienţi de valoarea culturii rome, astfel crescându-le stima de sine. Metoda de învăţare utilizată în şcoală s-a bazat pe următoarele etape: • Introducere despre originea muzicii rome şi despre caracteristicile muzicii rome. • Explorarea influenţei muzicii rome asupra muzicii clasice europeene. • Înţelegerea transformării muzicii populare europene şi crearea de noi stiluri de către muzicieni romi. • Practicarea de diferite ritmuri care aparţin stilurilor de muzică romă
Maniera de Predare	Elevilor li s-a prezentat pe scurt istoria romilor (originea şi răspândirea geografică a populaţiilor de romi). Facilitatorii atelierului au explicat trăsăturile comune ale muzicii rome (virtuozitate, improvizaţie, încărcătură emoţională). Elevii au fost invitaţi să asculte muzică romă din zilele noastre, din diferite ţări, şi să se raporteze la explicaţiile anterioare pentru o mai bună înţelegere a subiectului. Facilitatorii apoi au explicat cum muzicienii romi au transformat poveştile din popor prin utilizarea abilităţilor lor şi chiar au creat noi stiluri, cum ar fi Flamenco spaniol, Jazz Manouche sau czardele maghiare. Elevii au fost invitaţi să asculte muzică clasică creată de romi sau influenţată de aceştia şi să cânte la un instrument muzical. În cadrul seminarului au fost instruite trei grupuri: un grup pentru a cânta la chitară, unul la vioara şi toţi copiii au învăţat să cânte percuţie.
	Activitatea ritmică pentru percuţie a fost structurată în următoarele etape: Prima abordare a cadenţei ritmice - folosind simplul pas de sincronizare - este o practică utilă pentru a vă asigura că elevii fac cadenţa ritmică în comun. Studiul sunetului corpului. Diferite sunete atunci când dăm din palme, sunetul gurii, pieptului şi picioarelor, pocnitul din degete.

	Practica constantă le permite copiilor să fie în măsură să experimenteze diferenţa dintre sunete. Cea de a doua parte a atelierului a fost dedicată studiului unui instrument: a fost selectat Cajon-ul. Explorarea a instrumentului a trecut prin studiul tuturor sunetelor sale, sunet jos şi sunet ascuţit, şi, în final, sunetul articulaţilor pentru a se putea apropia de ritmul tipic rom, cum ar fi-ul tango-ul andaluz şi rumba catalană. Grupul de copii care cânta la vioară a fost organizat în două părți: o primă parte dedicată pregătirii elevilor sa învețe să asculte sunetul, tăcerea, pauzele; sa recunoască sunetele și notele simple, ritmice, gesturile ritmice, citirea și scrierea notelor intr-o pentagrama, recunoasterea viorii ca instrument muzical (printre alte instrumente muzicale din cadrul proiectului) și redarea acestora. O a doua parte este dedicată consolidarii si cunoașterii culturale și, în special, a aborarii și re-descoperirii culturii muzicale rome prin: ascultare de piese muzicale, sa creeze/ sa cante unele sunete simple, aproape de istoria muzicală a poporului rom, cântând o piesa simplă romă sau una simplificată. Selectarea pieselor rome a creat orizontul lucrului cu copiii. Printre piesele Ederlezi, a fost ales cântecul popular tradițional rom pentru sensul și marea sa muzicalitate. Grupul de copiii care cântă la chitară a fost organizat în două părți: Organologia instrumentului: știința instrumentului muzical și clasificarea acestuia ca membru de familie, structura și piesele chitarei, “accordatura”; Tehnica fundamentală a mâinii drepte pe coarde; studierea unei piese uşoare de chitară utilizând sunetele naturale armonice; Studierea unui cântec inspirat de romi şi orchestrat cu instrumentele de la alte cursuri. În acest mod copiii au învăţat tehnicile muzicienilor romi şi au înţeles valoarea pe care a avut-o şi o are vioara în cultura muzicală romă.
Rezultatele învăţării	Rezultatul principal a fost dobândirea de cunoştinţe de muzică romă. Muzica îi ajută pe elevi să se familiarizeze cu cultura romă prin explicaţii, întrebări, ascultat de muzică şi chiar "gustând" din cântecele muzicii rome. Elevii au dezbătut, de asemenea, valoarea diversităţii culturale. Rezultatele obţinute de elevi au fost: • creşterea cu 25% a prezenţei • O mai bună cunoaştere a originii culturii şi muzicii rome, originea geografică şi distribuţia romilor şi a muzicii lor;

	• Identificarea diferitelor stiluri muzicale caracteristice muzicii rome. • Redarea muzicii rome; recunoaşterea stilului rom de a cânta şi crea muzică • O mai bună conştientizare a valorii muzicii rome; valoarea diversităţii culturale; o mai mare deschidere spre învăţare în contexte interculturale • Elevii au efectuat rezultatele activităţilor de atelier în timpul unei expoziţii, unei conferinţe pentru părinţi şi unui concert public. *Împreună au cântat următoarele piese muzicale:* *Ederlezi, muzică tradiţională romă* *Dvorak, Dans Slav nr. 7,* *Nai, piesă muzicală care aminteşte de muzica greacă veche*
Pregătit de (instituţia şi numele şi adresa de contact/de e-mail a persoanei)	Istituto Comprensivo 10° Alpi-Levi, Napoli, Italia Profesoara Anna De Mattia Ansima2008@libero.it Maria Rosaria Rinaldi mr.rinaldi2014@gmail.com
Imagini 3/4	 Repetiţii

Napoli Onlus-ITALia

Bunele Practici Music4Rom

Atelier de melodii și instrumente muzicale rome vechi- Şcoala Alpi Levi, Napoli, Italia

Metoda de învăţare nr.3: Cuvintele muzicii rome
şi Metoda de învăţare nr. 4: Sunet Distant

Mediul de Predare	Grupul de elevi este format din copiii de la una dintre aşezările de romi din apropierea şcolii şi din copiii non-romi care trăiesc în situaţii socio-culturale dezavantajate. Participanţii acestui atelier au fost elevi din clasa a treia de la şcoala primară, de origine romă şi non-romă, cu vârste cuprinse între 8 şi 9 ani. În sala de clasă a existat o coeziune bună, dar studenţii au avut o mare dificultate de vorbire şi scriere, şi au avut o stimă de sine scăzută şi o lipsa de cunoaştere a istoriei lor sociale. Profesorii lucrează folosind proiecte interesante şi valoroase cu scopul de a încuraja integrarea socială şi de a promova competenţele funcţionale de bază ale incluziunii sociale. Părinţii sunt adesea implicaţi în activităţile cu copiii. Profesorii aplică metodologii de predare şi tehnici experimentale la fel ca în cadrul proiectului Music4Rom.

Obiectivul acestor bune practici	Utilizarea poeziei şi muzicii rome pentru a sprijini dobândirea de competenţe de alfabetizare pentru promovarea integrării sociale a copiilor şi adolescenţilor romi. Dezvoltarea competenţelor lingvistice la nivel verbal, oral, scris şi creativ, cu ajutorul versurilor şi muzicii melodiilor rome.
Subiect/e Predat/e (Obiectul lecției)	- Muzica romă, originile sale, puterea, influenţa pe care o are asupra diferitelor genuri muzicale, au fost recunoscute şi apreciate în scopul de a promova integrarea dintre tinerii romi şi non-romi. Poezia romă devine un instrument de facilitare nu numai a alfabetizării, dar, de asemenea, a cunoasterii sentimentelor ceor mai intime şi a gândurilor romilor, încurajând empatia şi de integrarea. Subiectul principal al atelierului: - Învăţarea aceloraşi piese muzicale rome cântând la flaut şi dansând. - Dezvoltarea comunicării verbale prin cântece, punere în scenă şi prin poveştile din melodiile romilor. - Identificarea şi recunoaşterea legăturilor dintre muzică şi cuvintele rome dintr-o piesă muzicală specifică romilor. - Interpretarea şi recombinarea de expresii lingvistice complexe prin modificarea textului unei piese muzicale. - Naraţiunea povestirilor, versurilor şi sensului pieselor muzicale aparţinând tradiţiei romilor. - Explorarea abordării istorice a tehnicilor folosite de romi, pentru a crea instrumente muzicale. - Selectarea materialelor care urmează să fie utilizate pentru reproducerea instrumentelor muzicale din tradiţiilor romilor - Analizarea sunetului instrumentelor muzicale rome şi incearcarea de a reproduce sunetele similare cu instrumentele pe care elevii le-au construit în timpul atelierului
Maniera de Predare	Elevii au fost invitaţi să asculte cântecele din tradiţia romă orală şi scrisă. Ei au primit conţinutul poveştilor relatate în versuri şi au fost invitaţi să le transcrie şi să le reprezinte vizual. Elevii au fost sprijiniţi în identificarea legăturilor dintre text şi muzică şi asupra modului în care sunetele se potrivesc cu sensurile şi sentimentele. Elevii au adaptat cuvinte noi şi au creat versuri noi pentru melodii pentru a înţelege mai bine relaţia dintre cuvinte şi muzică şi au compus, prin urmare, propoziţii complete. Elevii au citit, recitat şi cântat piese originale şi noi

	Elevii au compus melodii şi versuri autonome. În acelaşi timp, au lucrat la: • Recunoaşterea instrumentelor muzicale conectate la cultura muzicală romă • Colectarea de povestiri orale şi anecdote despre instrumentele tradiţionale rome • Vizitarea fabricanţilor de instrumente • Cunoaşterea istoriei şi a evoluţiei instrumentelor selectate şi reproducerea lor prin desene • Desenarea instrumentelor şi a piesele lor separat • Identificarea caracteristicilor sunetului fiecărui instrument • Analizarea muzicii cântate cu instrumentele selectate, în trecut şi prezent • Identificarea materialelor utilizate pentru a fabrica instrumentele selectate • Utilizarea unei pentagrame pentru a scrie notele muzicale • Diviziunea melodiei pe note • Copiii au încercat încă de la prima lecţie să cânte melodia în grup • Lucrând în grup, participarea a fost unanimă, fiecare în funcţie de propriile sale abilităţi. • În acelaşi timp, copiii au învăţat să cânte o bucată tradiţională romă, "Ederlezi", dedicată primăverii • Au fost împărţite şi selectate mişcările de baza ale dansului romilor • Copii au învăţat dansul rom Apoi, aceste mişcări au fost folosite în dans pentru ca ei să-şi poată exprima sentimentele cu privire la melodiile muzicii rome
Rezultatele învăţării	Rezultatul principal este progresul facut de copiii care frecventează atelierul şi acest lucru s-a văzut în expresia lor orală şi scrisă şi din dobândirea de competenţe de bază în special la copiii cu dizabilităţi şi cu performanţe şcolare foarte slabe. Toţi copiii au ajuns la un grad mai bun de maturitate socială şi intelectuală care a fost evident în lucrul în echipă şi în crearea de poezii, desene, muzică. Celelalte Rezultate sunt: Creşterea gradului de conştientizare a propriei lor culturi, în grupul de copii romi şi creşterea curiozităţii, a aprecierii şi a respectului pentru cultura romă a copiilor non-romi.

	Dezvoltarea incluziunii sociale şi stima de sine a tuturor copiilor şi părinţiilor lor. În esenţă, s-a realizat recunoaşterea faptului că fiecare cultură este caracterizată de istoria sa şi că oamenii care au călătorit întotdeauna au un patrimoniu cultural foarte bogat. Prin urmare, ei au primit şi elaborat informaţii despre istoria, tradiţiile, muzica (cercetare şi ascultare) şi poezia rome, care sunt forme privilegiate de comunicare, deoarece exprimă sentimente şi emoţii interioare. După ce au citit şi scris mai multe poezii, elevii romi au ales poemul "Libertate", care a permis o cunoaştere mai "intimă" şi o mai bună înţelegere a romilor şi a valorilor lor cheie (libertate, aprecierea lucrurilor simple, dragostea pentru natură, respingerea oricărei forme de putere ..) Fiecare elev şi-a scris mai târziu gândurile. Acestea au fost citite şi discutate în cadrul grupului. În timpul acestui atelier, de asemenea, unii părinţi au participat la laborator pentru crearea şi construirea unor instrumente muzicale vechi din cultura romă şi napoletană.
Pregătit de (instituţia şi numele şi adresa de contact/de e-mail a persoanei)	IC. 10° Alpi-Levi Mus-E Napoli Onlus Profesoara Anna De Mattia Maria Rosaria Rinaldi Ansima2008@libero.it mr.rinaldi2014@gmail.com
	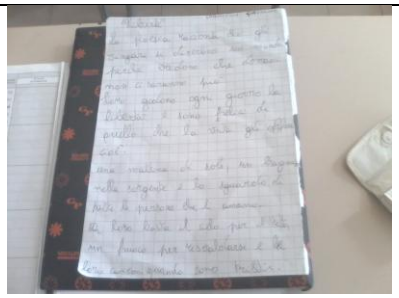

Napoli Onlus-ITALY

Bunele Practici Music4Rom

Atelier de poezii și elemente muzicale rome - Scoala Alpi-Levi - Napoli, Italia

Metoda de învăţare nr. 2 Muzica cuvântului rom şi
Metoda de învăţare nr. 5 Muzica lucrurilor

Mediul de Predare	Atelierul de lucru a avut loc în şcoala din Scampia, de la marginea oraşului Napoli. Există patru aşezări de romi, iar situaţia lor socială şi economică este în mod semnificativ defavorizată. Participanţii la atelier au fost elevi din clasa a doua a şcolii primare Alpi Levi din Scampia, Napoli. Elevii din cadrul acestui atelier au avut mari dificultăţi la citire şi scriere. Toţi copiii, romi şi non-romi, care frecventează această şcoală au dificultăţi de învăţare, în cea mai mare parte legate de originile lor, de mediul în care trăiesc şi de experienţa foarte negativă de viaţă. Profesorii lucrează în sala de clasă, folosind proiecte interesante şi metodologii de predare şi tehnici experimentale pentru a încuraja învăţarea prin dobândirea de competenţe de bază şi pentru a spori integrarea socială. Participarea părinţilor elevilor este considerată de mare valoare în acest tip de activităţi.
Obiectivul acestor bune	Alfabetizarea pentru integrarea copiilor şi adolescenţilor romi prin muzica romă. Practicile utilizate în acest atelier au folosit muzica romă pentru a

practici	îmbunătăţi abilităţile de învăţare la copiii şi adolescenţii romi. Rezultatul aşteptat este creşterea nivelului de citire şi scriere, prin sunetul cuvintelor şi fonemelor din propria limbă, folosind texte poetice şi piese muzicale rome.
Subiect/e Predat/e (Obiectul lecției)	La clasa a doua, utilizarea a poeziei, a rimei, şi cântecelor despre originea romă a încurajat înţelegerea interculturală şi procesul de alfabetizare în rândul elevilor. Elevii şi-au exprimat prin desene şi scris gândurile personale, dar şi prin dans şi cântat la flaut. Folosindu-şi abilităţile manuale, ei au construit instrumente muzicale cu materiale reciclate. Formatorii au lucrat cu elevii pentru că aceştia să creeze cu cuvinte şi expresii din texte poetice orale noi versuri. Formatorii i-au învăţat pe copii cum să recunoască "sunetele" din foneme şi cuvinte, cum să modifice semnele şi semnificaţia cuvintelor, pentru a putea produce noi texte poetice şi muzicale şi instrumente muzicale cu materiale reciclate. Muzicienii i-au învăţat pe elevi să redea muzica romă cu ajutorul flautului şi să danseze pe ritmurile rome.
Maniera de Predare	Elevii au lucrat cu profesori şi experţi, împărţiţi în două grupe, în funcţie de alegerea dintre dans şi muzică. În timpul lecţiilor cu experţii în arte, elevii au învăţat să cânte la flaut şi să facă primii paşi de dans. Împreună cu profesorii, elevii au ascultat muzică romă, pornind de la video-ul Dvorak, Dans Slav nr 7, cu animaţie de Bruno Bozzetto. Ei au discutat despre tema imitaţiei şi au produs desene şi şi-au scris gândurile pe această temă. http://www.frequency.com/video/allegro-ma-non-troppo-danza-slava-b/7092184 Profesorii i-au ajutat pe elevi să descopere povești muzicale, poezia și textele rome și să identifice noi cuvinte și sunetele acestora. În același timp, au construit instrumente muzicale mici: căutarea și identificarea materialelor; explorarea materialelor și a proprietăților lor; recunoașterea elementelor fundamentale: sunet / tăcere, cu voce tare / moale, ascuţit / plat, lent / rapid, şi, de asemenea, utilizarea de sunete noi; reconstituirea istoriei unor instrumente muzicale de muzică populară mai puţin cunoscute ale propriei lor ţări şi construirea de instrumente muzicale, în principal, folosind materiale reciclate.

	Li s-a cerut să conecteze sunetul unui cuvânt identificat cu semne: să le reproducă prin desene şi scris. Ei au fost îndrumaţi să asculte muzică şi cântece în scopul recunoaşterii sursei unor sunete: de vioara, chitară, orgă .. . iar apoi elevii au fost invitaţi să scrie sunetele folosind notele muzicale. Printr-o serie de jocuri şi activităţi elevii au învăţat să citească şi să scrie cuvinte noi şi propoziţii scurte şi li s-au prezentat tehnicile de compunere de propoziti scurte. Mai târziu, au elaborat fraze şi texte scurte pentru a le adăuga muzicii şi pentru a crea melodii noi. Clasa a doua primară de 24 de copii a început să se familiarizeze cu instrumentele de percuţie mici cu ajutorul ansamblului condus de maestru. În concluzie, elevii şi-au îmbunătăţit abilităţile de ascultare şi au învăţat să recunoască sunetul produs de alţi elevi, iar, lucrând împreună, au învăţat să facă parte dintr-un grup. După această activitate, 12 copii au ales să cânte la flaut şi 12 au decis să danseze şi să pregătească un spectacol de integrare a celor două activităţi. Copiii au format, de asemenea, formaţii cu copii aparţinând unei clase diferite (clasa a treia), în scopul de a pune în aplicare o acţiune de învăţare de la egal la egal.
Rezultatele învăţării	Rezultatele învăţării obţinute de copii pot fi rezumate după cum urmează: O mai bună înţelegere şi cunoaştere a poeziei, rimelor, naraţiunilor poetice, contextelor poetice şi istoriei lor, cântecelor şi pieselor muzicale preluate din cultura romă şi influenţa culturii rome asupra altor culturi. Creşterea capacităţii de a recunoaşte cum se formează cuvintele dintr-o varietate de unităţi de sunet (conştientizarea fonologică); abilităţi de a recunoaşte sunetele. Îmbunătăţirea abilităţilor de citire şi a capacităţii de a citi, de asemenea, cuvinte simple, dar şi cuvinte mai complexe, identificarea prin ascultare şi recunoaşterea sunetelor muzicale; Elaborarea şi extinderea gradului de conştientizare şi înţelegere culturală prin muzica romă, practicarea artelor, literatură; conştientizarea dezvoltată asupra faptului că învăţarea şi creativitatea sunt în conformitate cu nevoile proprii, cu o mai bună înţelegere a codurilor de conduită şi a obiceiurilor în situaţii diferite; o mai bună cunoaştere a calităţilor materialelor reciclate pentru a construi instrumente muzicale rome. Copiii au putut să lucreze împreună, chiar cu elevii de clasa treia şi a cincea. Cu cooperarea părinţilor, au pregătit împreună un concert mic şi o expoziţie.

	În timpul concertului au cântat şi au interacţionat cu uşurinţă cu alţi copii care au luat parte la ateliere. Cei douăsprezece dansatori au efectuat un dans pe muzică contemporană romă. Acest atelier a generat un nivel ridicat de înţelegere între copiii romi şi non-romi şi părinţi. Intrigaţi de activitatea din cadrul atelierului, copiii au devenit conştienţi de valoarea culturii rome şi de importanţă muzicii rome în cultura europeană.
Pregătit de (instituţia şi numele şi adresa de contact/de e-mail a persoanei)	IC. 10° Alpi-Levi Profesoara Anna De Mattia Ansima2008@libero.it Mus-E Napoli Onlus Maria Rosaria Rinaldi Mr.rinaldi2014@gmail.com
Imagini 3/4	

Bunele Practici Music4Rom

Conştientizarea muzicii rome şi construirea de instrumente muzicale, şcoala secundară Pastor Bon, Grupul de Tâmplărie, Barcelona, Spania

Mediul de Predare	Centrul unde am dezvoltat atelierul Music4ROM a fost şcoala secundară Bon Pastor (un cartier din Barcelona), cu o majoritate de elevi romi. Centrul a făcut un efort mare pentru a adapta metodele de predare pentru studenţii romi, şi, ca rezultat, relaţia dintre profesori şi elevi a fost foarte bună, cu toate acestea există o lipsa puternică de motivaţie în ceea ce priveşte conţinutul academic, iar centrul are rate ridicate de absenteism. Ca urmare, mai puţin de 10% dintre elevii romi care încep învăţământul secundar termină învăţământul obligatoriu. Atelierul nostru a avut loc pentru adolescenţii de 13 şi 14 ani din grupul de tâmplărie din şcoală. Atelierul nostru Music4ROM a fost adaptat cerinţelor şcolii: să se lucreze la aspectele culturale, fără a se uita că scopul grupului de tâmplărie este să se înveţe să se lucreze cu lemn. Deci, o parte importantă a atelierului nostru, a constat în a construi instrumente din lemn şi a recunoaşte proprietăţile acustice ale acestui material.
Obiectivul acestor bune practici	Să folosească muzica şi cântecele rome pentru a consolida stima de sine a tinerilor romi şi pentru promovarea incluziunii sociale. Să construiască instrumente muzicale, să înveţe să cânte la ele şi să ştie să

	creeze o piesă muzicală.
Subiect/e Predat/e (Obiectul lecției)	În cadrul atelierului nostru am întrepătruns şi mixat continuu LP-urile nr. 1, 4 şi 5 Subiectele au fost următoarele: • Istoria romilor • Muzica romă: originea, caracteristicile sale, instrumentele sale, diverse stiluri şi distribuţia geografică, influenţa sa asupra altor muzicieni şi muzici. • Relaţiile dintre romi şi societăţile europene. Lemn: Sunetele diferitelor tipuri de lemn, caracteristicile sale, caracteristicile acustice ale chitarei şi ale "flamenco Cajón", construirea unui "flamenco Cajón".
Maniera de Predare	În prima sesiune elevii ştiau că vor participa la un atelier cu facilitatori romi, dar ei nu ştiau ce anume vor face. Primul lucru pe care l-am spus a fost că vom asculta muzică şi că vom avea nevoie de concentrare şi linişte. În mod surprinzător ei nu au trebuit să asculte ceea ce aşteptau de la noi, nu a fost flamenco, a fost o muzică diferită şi interesantă. Noi le-am cerut să definească muzica şi ne-au spus că a fost veselă, tristă, rapidă, clasică, tensionată ... aceasta a fost prima abordare a unei muzici rome diferită de flamenco - czardele maghiare. Astfel, am început o călătorie prin muzici diferite ale romilor din diferite părţi ale Europei. Am ascultat, de asemenea, muzică balcanică romă şi Jazz Manouche. Identificăm diferitele instrumente şi extragem partea comună a tot ceea ce înseamnă muzica flamenco: ritm, melodie, virtuozitate tehnică şi libertate interpretativă. În următoarea sesiune cunoaşteam flamenco dintr-un unghi diferit - muzica arabă şi evreiască pe care am ascultat-o - şi apoi am încercat ne imaginăm cum ar fi dacă am amesteca cele două stiluri muzicale cu muzica romă ascultată în prima zi şi am descoperit că, probabil, ar fi ceva similar cu ceea ce este muzica Flamenco. Am vorbit despre istoria poporului rom în Peninsula Iberică şi evoluţia muzicii Flamenco, ştiind stilurile lor diferite. În zilele următoare am început să construim "cajones Flamenco". În primul rând, am aflat proprietăţile acustice ale lemnului, ale "Cajon Flamenco" şi ale chitarei. Apoi, pas cu pas, am construit 10 "Cajon Flamenco" în grup. Cum sesiunile de atelier durau două ore în fiecare săptămâna pe parcursul a cinci luni, la începutul fiecărei sesiuni, am folosit Metoda de învăţare 1 (LP1) şi am ascultat întotdeauna muzică romă, ne-am dat seama de contextul şi caracteristicile sale (LP1). Elevii au ascultat cu atenţie, de asemenea, muzică de Liszt, Brahms, Manuel de Falla, Roby Lakatos, Taraful Haiducilor, Fanfaria

	Ciocardia, Rosenberg Stochelo, Django Reinhardt şi mulţi artişti flamenco. După 15 - 20 de minute de muzică, elevii începeau să lucreze la instrumente. Când a fost construit « Cajon Flamenco », am împărţit grupul în două grupuri mici, unul a învăţat să cânte la chitară Flamenco şi, altul, la "Flamenco Cajon" construit de ei. Am început cu cele mai simple tehnici, unii dintre ei aveau noţiuni anterioare şi au fost capabili să se mişte mai repede şi să-i ajute pe restul. Am repetat aceleaşi piese muzicale separat şi, la finalul fiecărei sesiuni, ne-am reunit şi am cântat împreună. La început a fost foarte greu, a existat foarte puţină coordonare, dar, treptat, au început să domine instrumentele şi ei să se distreze în grup. În ultimele sesiuni au repetat întotdeauna împreună pentru a pregăti un mic concert în cartier.
Rezultatele învăţării	Elevii au învăţat despre bogăţia culturală a poporului rom, nu numai în Spania, dar în toată Europa, şi, mai presus de toate, şi-au dat seama că această cultură din care fac parte este foarte valabilă, deşi nu foarte recunoscută. La un nivel mai concret, participanţii la atelier au putut să cunoască muzica romă pe larg, prin diferite stiluri create de romi, şi modelele şi caracteristicile prin care romii au creat acea muzică. Acum cultura lor muzicală este mult mai vastă. Elevii au învăţat, de asemenea, să lucreze lemnul într-un mod diferit, mai artizanal şi cu instrumentele minime. Ei au învăţat caracteristicile acustice ale suflatului, şi cum poate fi îmbunătăţit un instrument pentru a-l face să sune mai bine. Participanţii au învăţat să cânte diferite ritmuri şi melodii instrumentale: • *Entre dos aguas* of Paco de Lucia • *My Way* (versiunea la chitara) • Flamenco rhythms: *tango, rumba, martinete* si *bulería*. În ceea ce priveşte competenţele transversale, elevii au învăţat să lucreze împreună, pentru a auto gestiona-problemele grupului, pentru a asculta, a fi răbdători şi a se concentra pe o sarcină, a depune eforturi pentru a atinge un obiectiv (în acest caz, pentru a fi gata pentru un concert) şi pentru a da un spectacol în public. În plus, prin acest atelier, am reuşit să îmbunătăţim participarea şcolară a elevilor mai nemulţumiţi, deşi a fost doar miercuri, ziua în care am dezvoltat atelierul Music4ROM.
Pregătit de (instituţia şi numele şi adresa de contact/de e-mail a persoanei)	Pedro Casermeiro (operator cultural) UNIÓN ROMANÍ Pedro.casermeiro@gmail.com

Imagini	

Bunele Practici Music4Rom

Atelierul de Arte de la Muzeul Culturii Romilor, Bucureşti, ROMÂNIA

Mediul de Predare	Atelierul de Arte s-a desfăşurat la Muzeul Culturii Romilor din Bucureşti, România, unde sunt prevăzute diverse activităţi culturale, educative şi sociale pentru comunităţile de romi marginalizate. Muzeul este situat în sectorul 6 din Bucureşti, cartierul are două zone, una considerată ca aparţinând mediului rural (Giuleşti-Sârbi) şi o zona urbană (cartierul Giuleşti). Potrivit site-ului oficial al oraşului, Giuleşti-Sârbi este caracterizat ca având un caracter rural accentuat, mai multe străzi fiind neasfaltate şi fără acces la apă sau canalizare. O mare parte din terenuri pot fi inundate, dovedesc o lipsă de spaţii comerciale, centre de sănătate sau centre educaţionale. Există o singură grădiniţă şi doar două şcoli. Ruta Calea Giuleşti este singura modalitate de legătură cu centrul sau cu alte cartiere ale oraşului. În această zona există un ghetou în care trăiesc 10 familii - aproximativ 80 de persoane. Potrivit datelor oficiale, în Giuleşti trăiesc 1582 de romi, dar Primăria sectorului 6 aproximează că în realitate există 12.000 de romi (mulţi romi nu-şi declară etnia - o problemă des întâlnită). Se poate observa un contrast puternic între statuturile socioeconomice ale locuitorilor, iar aceste inegalităţi au atras relaţii proaste de cooperare, dezinteres reciproc şi excluziune socială, atât în cartier, cât şi în cartierul Giuleşti-Sârbi, din partea rezidenţilor altor cartiere. De asemenea, nevoile lor sunt slab reprezentate şi capacitatea de auto-organizare este minimă. Atelierul dat a fost livrat din 6 până în 8 august 2015 de către un trainer

	cu experienţă, în colaborare cu 2 actori, 2 artişti vizuali şi 1 muzician care participă o dată la activitatea de la Muzeul romilor, încurajând copii şi servind drept modele. Copiii au avut posibilitatea de a vizita expoziţii, de a vedea piese de teatru şi un concert muzical la Muzeu în timpul pauzelor. Performanţa lor a fost inclusă într-un eveniment cultural mai mare care a avut loc la Muzeul Culturii Romilor, la 8 august 2015.
Scopul acestor bune practici	Scopul atelierului de arte a fost de a folosi muzica, cântecele, poeziile şi scenetele de teatru ale romilor pentru a spori stima de sine a copiilor romi, pentru o mai bună integrare în şcoală şi pentru a promova incluziunea socială. Obiective: • Cunoaşterea originii muzicii şi cântecelor romilor, cunoaşterea caracteristicilor lor distinctive • Înţelegerea artelor romilor şi a personalităţilor lor • Practicarea de diferite ritmuri care aparţin stilurilor de muzică rome • Oferirea de noi informaţii şi cunoştinţe despre obiceiurile şi tradiţia romilor copiilor şi tinerilor
Elementele predării (Obiectul lecţiei)	Metoda de învăţare nr. 1 a fost utilizată în cadrul atelierului de muzică; totuşi, au fost necesare câteva modificări la metoda de învăţare. Diferite surse de muzică, poezie şi teatru au fost utilizate în timpul atelierului; şi anume, cărţi despre muzica romă şi basme rome, având drept personaje principale romi şi poezie scrisă de poeţi romi. Acestea au servit ca sursă de inspiraţie pentru a produce un program artistic ce conţine: muzică, poezie, teatru - jucat de copii pe scenă. În cadrul seminarului au fost susţinuţi toţi copii şi au fost ajutaţi să-şi identifice talentele, cu scopul de a le consolida stima de sine şi încrederea în sine - o bază/ un început foarte important/a pentru rezultate mai bune în procesul de învăţare. Sesiunile s-au desfăşurat într-un mod foarte flexibil, copiii au avut posibilitatea de a improviza, de a fi creativi şi de fiecare dată au fost apreciaţi pentru eforturile lor - aceasta fiind o componentă importantă a procesului de învăţare. Chiar la începutul pilotării, au fost prezentate informaţii cu privire la originile muzicii şi cântecelor romilor, au fost incluse poezii scrise de poeţi romi, basme etc. Au fost prezentate grupului personalităţi culturale rome importante. Copiii au fost invitaţi să împărtăşească experienţele proprii cu ceilalţi şi să prezinte poezii, cântece şi alte tradiţii rome pe care le-au învăţat în familiile proprii.

	Atelierul a combinat teoria cu practica - în timp ce ei au ascultat povestindu-se despre muzica romilor au avut şi posibilitatea de a participa la un concert cu muzică romă şi de a cunoaşte artiştii. Am discutat despre teatru, au fost, de asemenea, vizitaţi de către doi actori de etnie romă, Sorin Sandu şi Mădălin Mandin, două modele demne de urmat, apoi ei au fost invitaţi să vadă piesa de teatru în limba romani jucată de actori romi. Artele vizuale au fost prezentate de asemenea copiilor, iar 2 artişti romi au vizitat atelierul, George Mihai Vasilescu şi Eugen Raportoru invitând copiii să le vadă expoziţiile expuse la Muzeu. Această experienţă a fost foarte utilă pentru copii, în scopul unei mai bune înţelegeri a ceea ce doresc să facă în viitor, pentru a-i motiva să aibă rezultate mai bune la şcoală şi a putea să se înscrie apoi la şcoala de arte.
Procesul de Predare	Pe parcursul celor 3 zile, la începutul fiecărei lecţii, copiii au fost rugaţi să împărtăşească celorlalţi experienţa proprie pe baza exemplelor şi intereselor proprii, subiectul fiind dezvoltat de trainer, cu mai multe informaţii despre: muzica romă, poezie, teatru, arte frumoase, personalităţi de etnie romă. Ca grup, ei au recapitulat ceea ce s-a întâmplat în timpul sesiunilor anterioare şi au discutat un plan de lecţie pentru o zi. Apoi lectorul le-a cerut copiilor şi tinerilor să spună ce le-a plăcut cel mai mult şi ce activitate au preferat. Brainstorming-ul a fost o practică comună, copiii şi tinerii fiind întotdeauna încurajaţi să-şi exprime opiniile şi comentariile. În fiecare zi, atelierul a fost vizitat de personalităţi diferite de etnie romă, iar copiii, seara, au fost invitaţi la evenimentele acestora. Împreună cu copiii a fost elaborat un moment artistic care a inclus: muzică, poezii, dialoguri, cod vestimentar tradiţional pentru a fi prezentate în timpul Festivalului care a avut loc la Muzeul Culturii Romilor, acest lucru motivând grupul să lucreze mult şi să dea mai multă atenţie activităţilor. În plus, copiii au învăţat să lucreze în echipă. Sarcina dată a fost abordată într-un mod foarte responsabil şi fiecare copil şi-a dat silinţa pentru rezultatul final. Participanţii au fost foarte mândri de faptul că munca lor a fost dusă la sfârşit cu succes. Treizeci de minute de spectacol public s-au ţinut pe scena Muzeului Culturii Romilor, la 8 august 2015, chiar înainte de începerea programului festivalului. La programul lor artistic au participat cel puţin 150 de copii şi părinţi din comunitatea locală.
Rezultatele predării	• Oferirea de noi informaţii şi cunoştinţe în diferite discipline copiilor, inclusiv în muzică, istorie, arte vizuale şi ştiinţe sociale

	• Dezvoltarea abilităţilor şi a creativităţii muzicale • Creşterea gradului de conştientizare al copiilor asupra muzicii şi tradiţiilor romilor • Asigurarea unui spaţiu pentru gândirea creativă şi de auto-exprimare pentru copii • Dezvoltarea şi consolidarea capacităţii de învăţare a copiilor • Dezvoltarea competenţelor sociale şi a lucrului în echipa pentru aceştia • Creşterea gradului de conştientizare cu privire la muzica şi cultura rome în rândul populaţiei non-rome • Îmbunătăţirea stimei de sine a copiilor • Motivarea elevilor să-şi continue studiile la licee
Pregătit de (instituţia şi numele/ adresa de e-mail ale persoanei de contact)	Asociaţia ART-ACTIV Pregătit de Mihaela ZATREANU - mihaela.zatreanu@gmail.com
Imaginile 3/4	 Atelierul de Arte, Bucureşti Atelierul de Arte, Bucureşti

Spectacolul final de la Muzeul Culturii Romilor

Spectacolul final de la Muzeul Culturii Romilor